

має місце зниження показників роботи під час фінансово-економічної кризи [4]. Одним із нових туристичних продуктів, які могли б привабити туристів в Черкаській області, слід вважати гастрономічні тури [5].

Література

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Профіль Черкаської області. Аналітично-описова частина до стратегії розвитку Черкаської області. – Черкаси, 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ck-oda.gov.ua/docs/2014/31_10_2014.pdf.
3. Роздрібна торгівля Черкаської області у 2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ck.ukrstat.gov.ua/source/arch/2015/zb_torg_2014.pdf.
4. Даніалі Ф. Дослідження загальних тенденцій ринку ресторанного господарства України / Даніалі Ф. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://econindustry.org/arhiv/html/2012/ST5-3-4_59-60.pdf.
5. Кукліна Т. С. Гастрономічний туризм на туристичному ринку України / Т. С. Кукліна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.sworld.com.ua/konfer30/682.pdf>.

Рубан В.М., к.е.н., доц., Бугайова М.В., к.е.н., доц.
Кіровоградський національний технічний університет, м. Кіровоград, Україна

ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЯ ПРАЦІ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ НА ЕТАПІ ІННОВАЦІЙНИХ ЗМІН В ЕКОНОМІЦІ

Сучасний етап суспільного розвитку характеризується інформаційними процесами, що зумовили значні зміни в усіх сферах соціально-економічного життя суспільства. Новітнє суспільство, яке насичено складною технікою, інтенсивними потоками інформації, високим рівнем міжособистісної взаємодії, визначає в свою чергу інтелектуальну діяльність окремої людини. Інтелектуальна людина орієнтована на безперервний особистісний розвиток, і це стає умовою збереження, формування й розвитку національного інтелектуального потенціалу, стійких темпів формування економіки знань. Звідси економічний розвиток і зростання країни все активніше визначає інтелектуальний потенціал людини. Україна і весь сучасний світ перебувають у стані формування якісно нового інтелектуального потенціалу суспільства, здатного виробляти і обробляти колосальні масиви інформації.

Загальновідомо, що в умовах інформаційного суспільства інтелектуальний капітал визнається провідним ресурсом, наявність і використання якого є основою діяльності будь-якого індивіда, будь-якого економічного суб'єкта і впливає на його ефективне функціонування. Виникнення інтелектуального капіталу, його функціонування забезпечується завдяки перетворенню знань, науки в безпосередню продуктивну силу. Він поєднує у собі науковий потенціал підприємства, інтелектуальну працю та інтелектуальну власність, культуру управління і праці робітників, організаційну структуру, кваліфікацію персоналу, відомість заводської марки, торгового знаку тощо. Саме інтелектуальний капітал нації дедалі більше перетворюється на провідний чинник економічного зростання та міжнародного обміну, радикальних структурних зрушень, стає головним у визначенні ринкової вартості високотехнологічних компаній та формуванні високого рівня конкурентоспроможності. Здатність економіки створювати й ефективно використовувати інтелектуальний капітал визначає економічну силу нації, її добробут. Тенденції розвитку національної інноваційної економіки до становлення виробництва науково-технічного типу висунули проблему інтелектуального капіталу та інтелектуальної праці.

Що ж стосується категорії «інтелектуальний потенціал», то трактування цього поняття відрізняється широким розмаїттям. У найзагальнішому вигляді інтелектуальний

потенціал (людини, суспільства) розглядається як сукупність інтелектуальних якостей (інтелектуальних ресурсів), яка може бути використана системою для вирішення поставлених перед нею завдань по самозбереження та розвитку. З огляду на специфіку нашого дослідження на етапі інноваційних змін в економіці, ми поділяємо думку С. І. Вовканич, представника львівської наукової школи, який трактує дане поняття як можливість накопичувати, створювати і використовувати нові знання, проекти, ідеї, моделі та іншу семантичну інформацію (науково-технічну, економічну, правову і т.д.), яка може стати інтелектуальною власністю України, сприяти її прогресивною і міжнародної інтеграції як повноправного партнера [1]. Вважаємо за доцільне доповнити дане визначення розумінням того, що інтелектуальний потенціал це здатність соціально-економічних систем всіх рівнів (держави, регіону, підприємства, організації тощо) до знаходження унікальних (інноваційних) рішень для досягнення значущих результатів у галузі науки, техніки, технології, в духовно-моральній сфері.

В основі розвитку інтелектуального потенціалу знаходиться зростання інтелектуалізації праці, тобто збільшення питомої ваги розумових функцій (управління, контроль, налагодження) в структурі трудових зусиль працівника на основі НТП, підвищення кваліфікації та культурно-освітнього рівня.

Для нашого дослідження важливо визначити сучасні особливості формування інтелектуального потенціалу людини в умовах формування інноваційної економіки. По-перше, формування та розвиток у населення ключових компетенцій як нова доктрина в змісті освіти визначається інтелектуальним потенціалом вищих навчальних закладів регіону. По-друге, існує нагальна необхідність в інтелектуалізації праці на робочому місці працівників промислових підприємств України. Це пояснюється тим, що нарощування технологічної складності продукції і виконуваних робіт на промислових підприємствах України в більшості випадках випереджає рівень кваліфікації працівників, тому знання, поряд з іншими ресурсами, виступають чинниками зростання доданої вартості будь-якого створюваного продукту. Інтелектуальні ресурси, забезпечуючи необхідну конкурентоспроможність і прибуток, стають важливим надбанням сучасного промислового виробництва. По-третє, інтелектуалізація праці визначає рівень інноваційного розвитку підприємств. Під останнім мається на увазі виникнення і поширення новинок, їхнє впровадження у господарську діяльність шляхом ресурсно-техніко-технологічних, товарно-продуктових й організаційно-збутових нововведень, а також скорочення термінів між появою чергових новинок і їхнім практичним застосуванням.

Отже, суспільні трансформації та глобальні зміни у змісті трудової діяльності вплинули на необхідність інтелектуалізації праці соціально-економічних систем всіх рівнів. Це розглядається як підвищення рівня інтелектуальної діяльності персоналу, його інтелектуального потенціалу, знань, умінь та навичок. У зв'язку з цим зростає роль інтелектуалізації праці як провідного чинника інноваційного вектора розвитку підприємств, регіонів, держави.

Література

1. Вовканич С. Українська національна ідея та її інтелектуальне забезпечення // Український культурологічний центр [Електронний ресурс] Режим доступу: http://intellect.org.ua/index.php?lang=u&material_id=149873
2. Гальчинський А.С. Трансринкові трансформації // Економічна теорія. – 2007. – №1. – С. 3–12.
3. Кишин І.А., Вашурина Е.В., Овчинников М.Н. Роль федеральных университетов в развитии и реализации интеллектуального потенциала страны и региона. [Электронный ресурс] Режим доступу: http://ifets.ieee.org/russian/depositary/v13_i3/pdf/12r.pdf
4. Колот А.М. Інноваційно-інтелектуальні чинники розвитку вищої освіти як провідного інституту економіки знань // Стратегія розвитку України: економіка, соціологія, право. – Вип. 1–2. – К.: НАУ. – С. 502–507.
5. Knowles, M.S. (1980). The Modern Practice of Adult Education. Chicago, 280 p.